

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

I. Lvtherani conspirare incipiunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

dogmatibus conformis. Etenim, "vt bene paganus quidam dixit, (z) neque ad virtutem neque ad vitium necessitate trahimur, sed voluntate inducimur. Hoc vero animi pusilli est vitium, vt etiam non tentata formidet. Votum seruare Luthero fuit impossibile, at idem non modo tantæ Religiosorum atque eremitarum, solo pane & aqua vitam sustentantium multitudinis, sed & Venetiarum Duci (cuius mentionem facit Volaterranus) (a) Boleslao Regi Poloniæ, Henrico Imperatori & Kunigundi ipsius vxori, non possibile modo, sed facile etiam fuit. Felix hoc pariam nuptijs copulatum, prima nocte vnanimi consensu perpetuam castitatem Deo vouerat, quam etiam ad finem vique vitæ illibatam seruauit. Et hoc quidem votum in regali lecto factum, omnes illorum temporum scriptores laudant atque admirantur: quamuis id Luthero omnis continentis hosti nequaquam placeat, vt qui in Epithalamio suo scriptum reliquit, eos qui castitatem Deo voueant, Moloch idolo sacrificare. (b) At longe aliter S. Augustinus, in quærens, (c) eum qui voluntatem faciendi votum dederit perficendi quoque facultatem largiurum. Et S. Bernardus, Velle modonos, iubet, ac posse statim præstare fore.

Sed quorsum me impudicus ille Monachi & Monialis concubitus abripuit? Ad propositum ergo redeo, monstraturus deinceps, quomodo Lutherus post horrendam iusticorum, quibus ille antea classicum ad seditionem contra Principes & magistratus cecinerat, stragem, postea ipsos quoque Principes contra Imperatorem, supremum ipsorum magistratum, armavit. Licet vero tanti bellici apparatus, & quæ inde enata sunt infinitæ miseris & calamitates, vix multis voluminibus comprehendi possint; ego tamen summam istorum omnium paucis capitibus includam, hoc ordine, vt si non temporis vbiq; rerum tamen ipsarum feriem ac connexionem sequar. in quo sane nihil aut parum interesse puto. Vt tamen etiam curiosis aliquo modo satisfaciam, res maxime memorabiles, vt & annorum tempus, breuiter adscribam, vt plena horum omnium cognitio ex Historiarum & Annalium libris, vbi prolixè illa descripta exstant, ad nostrum vero Hæresicon nostri sæculi historiam modo persequendum institutum, non valde faciunt, repeti possit.

DE FEDERE PROTESTANTIAM, & Augustana Confessione Carolo V. Imperatori exhibita.

CAPVT VII.

ARGVMENTVM.

- I. Lutherani conspirare incipiunt.
- II. Vnde protestantium nomen ortum.
- III. Imperator Augusta comitia celebrat: ed inuitatus Lutherus ire recusat.
- IV. Saxonia Dux Missa interest.
- V. Protestantium Confessio Imperatori exhibita.
- VI. Zuingliani Lutheranorum societatem seu fratemitatem ambiunt.
- VII. E Catholicis & Lutheranis quidam ad Colloquium deputantur.
- VIII. Lutherus durantiibus Augustanis comitijs, suis rebus prospicit.

VT Lector limpidius peruideat Rebellionum eiusque doctrinam breuiter repero ex ipsis Lutheri Actis quæ Protestantium nomen vel Nalem præcesserunt, tanquam dispositiones quædam, vt Philosophi loquuntur, ad introducendam formam. igitur Lutherum ipsum non permouit alia res ad Schisma suum quam inimicus animus Augustinensium aduersus Dominicanos vt lib. 1. cap. 8 (a) enarratum fuit. Cui inimicitia accessit deinde eiusdem Lutheri acerbum odium aduersus omnes illos expressum verbis & factis, qui Dominicanis, etiam ubi iustissime Ecclesiæ Catholicæ causa propugnabatur, accesserunt, vt Papa, Cardinales & Episcopi, Academia & Doctores Catholici, (b) imo ipsi libri Iuris Canonici, in quibus exurendis (c) palam Anno 1529. mense Decembri ostendit, quid facturus fuerit de cæteris, si illi in suam potestatem venire potuissent. Huc pertinet odium ab eodem excitatum Anno 1521. Epiphoræ in Canonicos linguæ suæ stabello, quo vna nocte

z Arist in Ethicis. a Lib 4. Crantz. lib. 3. cap. 11. Bauaria Sancta Raderi. & c b Luth in cap. 7. 1. ad Cor. c Augustinus in Ps. 37. a Vlenb Vir. Luth. cap. 2. b Vlenb. ibid cap. 1. diuersis, & supra hic lib. 1. c Vlenb. cap. 15 n. 16.

nocte 50. Canonicorum ædes à plebe diræptæ sunt & 7. funditus exustæ (d) 3. ab Ecclesiasticorum personarum, veritatem propugnantium, odio progressus est ad sæculares Principes ac Dominos terrarum Imperatorem, Regem Angliæ, Georgium Ducem Saxonæ & c. in quos contumeliosa eius scripta typis vulgata hodieque supersunt, vti malevolentia ipsius quædam Tropæa constituta in Bibliothecis & publicis Actis. Itaque eodem Anno 1521. in Comitij imperij profitendo *Cedo nemini; nec Papa nec Concilio nisi per scripturam sacram edoctus acquiesco*, puteum abyssi aperuit miseris mortalibus, quo statim Nobilitas, Franconia potissimum, ei spe bonorum Ecclesiasticorum, & reformandi status publici ad suum votum adhæsit, quæ etiam noctu valis prætorij in comitij isdem affixit minacem Schedam, qua 400 equites bellum Moguntino Archiepiscopo iudicebant. Ex quorum numero fuit Ulrichus Huttenus vel ab Hutten dictus, qui librum edidit, cui oraculum præfixit tale, vt nisi cæci fuissent Germani, ex ipsa fronte agnosceret potuissent, ex cuius spiritus officina liber ille prodiret. nempe illud psalmi 2 *Dirumpamus vincula eorum* (nempe primo Episcoporum, postea cæterorum) *& projiciamus à nobis iugum ipsorum*. Et miser scripturista non aduertens quid subiungat melior spiritus dicens: *Qui habitat in calis iridebit eos; & Dominus subsannabit eos; Tunc loquetur, & c.* Ita turpiter se sequentibus sæculis denudatum risui obiecit Verum tamen ex scriptura à Luthero aperta. 4. Idem Lutherus absente in Hispania Imperatore Carolo V. qui eum proscripserat toto Imperio, per suos emissarios Plavvinterum, Spalatinum & c. Fautores maximos medioximos Imperatoris proseriptionem quodammodo irritam fecit in Norimbergensi Conventu Cæsarei Senatus, qui Anno 1522. & 3. contraria Proseriptioni Sacræ sancivit; quibus visis Lutherus & proseriptionem Cæsariam & Senatus Cæsarei in absentia eius factam typis vulgavit, & scurriliter vtrosque commisit & illustrit. Ita vt apud subditos auctoritatem eorum omnem subruauerit. nam in exordio scripti sui de potestate sæculari, ait *Germania principes ad insaniam à Deo redactos esse, esse hypocritas, qui aiunt se Cæsaris mandata exequi vt Christianos, & hoc non agant serio sed ita suate vt eorum nequitiam neminem deprehendat. Olim id genus hominum dictos fuisse Nebulones, nunc vero Christianos & obediens. Atque hos esse principes quos Cæsar ad Imperij clauum in Germania collocarit. Cum igitur insania morionum isto*

rum ad exterminium fidei Christiana defauia, sibi committendum non fuisse, quin saltem verbo eis resisteret, squamis illis seu bullis, vt pote qui iam Romanum idolum papam ipsum non reformidaret. Deinde pergit, dicere similitono, & sono: Christi gregem non egere gladij civilis aut luris ministerio, vel politico magistratu, neminem in eius populo esse superiorem, præter Christum ipsum & solum quidem: Quisquis litiget in iudicio sine de bonis sine de honore, non esse Christianum, sed sub Christi nomine gentilem vel infidelem. Denique Deus, inquit, dedit eos (principes nempe de quibus illi sermo est eo loco) in senjum reprobum, & ad finem cum illis festinat, sicuti cum Ecclesiasticis illis Magnatibus. Itaque præpostere agunt, vt Dei omniumque hominum odio grauari pereant cum Episcopis cum Sacerdotibus, cum Monachis. VNVS NEBULO CVM ALIO: Ab initio mundi rara fuit arvis in terris princeps prudens, multo rarior probus princeps. Vt plurimum maximi sunt Moriones, vel Nebulones omnium qui sub sole viuunt pessimi. Lictores Dei sunt; & carnifices. Nimirum Deus noster magnus est, Dominus, itaque necesse est vt tales, adeoque nobiles, illustres & diuites habeat. Estque hoc ipsius beneplacitum vt hos carnifices, Clementissimos Dominos appellemus & c. quæ turpiora eo libro continentur (e) aliaque infanda quæ secuta sunt in conciliabulis cogendis & coniurando. Nam eiusmodi concionibus & scriptis, è Lutheri pectore, tanquam serinio diuini verbi de promptis defixi Germani, Anno 1624. ineunte Norimbergæ absente Cæsare conuentum celebrarunt, in quo inter Decretum Cæsaris Pontificisque, ac Luthericolarum sententias media sententia lata est, ad 18 Aprilis, vt quamprimum in Germaniam liberum & Generale Concilium indicat Cæsar, cuius auctoritate controuersia religionis sopiantur. Et interim Nouus Conuentus spiram celebratur ad XI. Novemb. ad discernendum quomodo sese tantisper quisque gerat, dum Concilium celebratur. Quasi Lutherus & a seclæ eius essent Concilij sententia quieturi, qui iam palam professi erant se nulli concilio credere nisi scripturæ. Cæce tamen hæc acta sunt, sed mox Catholici videntes se deludi eodem Anno 1524. mensis Iunio soli Ratisbonæ Conuentum habuere legitimum, de Decreto Cæsaris & proseriptione Lutheri retinendis. Hoc audientes Acatholici atque eorum patroni mox mensis Iulio Urbium Imperij conciliabulum spiram contraxerunt, vbi decretum factum est de Lutheri libris examinandis, & Magi-

H h stratum

d Idem cap. 6. n. 2. c. Vlenberg cap. 10. n. 4.

stratum vrbium per probos viros ad id constitu-
tos, debere informari de controversiarum in Re-
ligione statu. Cæsar vero auditis Norimbergæ
decretis caprotinus abrogauit 15. Iulij Brugis in
Hispania datis ad Principes literis, vetuitque Spi-
ræ indictum conuentum celebrari. Hoc tempus
fuit in quo Rusticorum seditio per Germaniam
spiritu Lutheri concitata exoriente ad 300. fere
millia hominum in sequentem annum absumpsit,
nuptias celebrante Luthero Monacho cum Mo-
niali. Celebrata sunt post eam Tempestatem Co-
mitia Spiræ Anno 1525. 1. Maij, vbi de VVorma-
riensis Decreti executione litigatum fuit. Rursus
Anno 1528. vbi Decretum factum auctoritate Fer-
dinandi Regis, Vicarij Imperatoris, vt Decretum
VVormatiense Cæsaris, vbi seruatum esset, porro
seruaretur. & alia quædam, contra quæ Saxo Ele-
ctor & Landgrauus Protestati, in Aprili, *Protestan-*
tium, nomini initium dederunt, post quod tempus
in Germania magis magisque iudicia & volunta-
ries sunt, divulgæ. (f) Omitto cætera, vt pote præ-
dictæ radices germina, & ad annos quibus publica
rebellio Principum apparuit pergo. Ea vero ita se
habet. Catholici Principes & Episcopi, quibus
constitutum erat intra veteris Ecclesiæ cancellos
sefe continere, quum animaduertent Lutherana
tam aperte quam clanculum multa contra se
indies moliri, ac Treuirensis in primis Archiepis-
copum contra leges & Constitutiones Imperij ar-
mis inuadiatque oppugnari, adeoque Lutherana-
nismum longè lateque propagari; Imperatori
rem omnem scripto exponunt, & non solum Ma-
iestatem ipsius proculcari, verum etiam merum
esse ne hæresis inualescens, totum tandem Impe-
rium opprimat, demonstrant. Quamuis autem Im-
perator tum abesset, & bellis in Gallia atque Italia
distineretur; statim tamen Legatos in Germaniam
misit, & scriptis ad plerosque Principes literis,
grauissimè omnes ad pacem est exhortatus. Inte-
rim in deterius omnia labebantur, augefcente mi-
rum in modum Lutheranismò, & Catholicorum
numero decrefcente. Tum Lutherani *coire, fe-*
dera inire, protestari, iurare, se pro Euangelio, id est, pro
Lutheri opinionibus, mortem appetituros. Quin etiam
prima arma arripiunt, falso quodam iudicio & ru-
more perterriti, quem de federe in ipsorum exi-
tium; cto, maleuoli nonnulli & vani homines di-
vulgarant Anno 1529. Quo sane commento præ-
cipuas fere Imperij ciuitates ad idem fedus per-
traxerunt, Argentoratam scilicet, Norimbergam,

Constantiam, Vlmam, Magdeburgum, & alias, vi-
ginti quatuor numero: quarum exemplum de iude
multæ aliz quoque sequuntur sunt. Sed parum ab-
fuit quin fedus hoc in ipso sui ortu rescissum fuerit.
Quum enim eius causa Norimbergæ conuenif-
sent, vt sicut ante in protestatione, sic iam in reli-
gione quoque concordiam aliquam & vnionem
inirent; statim ingens inter ipsos dissidium gliscen-
te cœpit, dum alius hanc, alius illam Confessionem
amplecti se dicit, nec vllus dissensionum exitus
apparet. Tandem prudentioribus hoc vnum com-
modissimum remedium visum est, *ne quidquam*
boni vel mali de Deo asferetur: Christi Corporis in Eu-
charistia presentiam qui vellet, crederet; qui non vellet,
non crederet. Parum enim interesse credat quis hoc, vel
non, modo federe contra Ecclesiam & Imperatorem no-
men daret. Hæc Landgrauus fuit sententia, quam
tamen Saxoniz Dux euertit, effecitque vt Sacra-
mentarij ab eo federe tum fuerint exclusi.

II. Ab hac protestatione & confederatione, quæ
Spiræ primum nata Anno 1528. deinde Anno 1530.
Augustæ per Exhibitionem Confessionis edu-
cata, denique Smalcaldiz honeste vestita fu-
erat, nomen sortiti sunt Protestantes. In Spiren-
si quidem conuentu iidem quinque has litteras
V. D. M. I. Æ. id est *Verbum Domini manet in æ-*
ternum, Phrygio opere etiam pedisequorum &
Stabulariorum manicis intextas ostentabant. Pe-
tierant iidem à Ferdinando, vt publicas ipsis in
templis conciones habere liceret: quod cum ob-
tinere non potuissent, apertis ædijs vbi diuersa-
bantur foribus, magna hominum accurrente mul-
titudine, conciones habebant, quæ magnam par-
tem conuicijs & calumnijs omnium Ecclesiæ Or-
dinum consumebantur: dum interim etiam sexta
& septima ferijs verua strident, & gratum lurconi-
bus carnum nidorem culinæ spirant. Hoc ipso
tempore Lutherus librum suum de Hierosolymita-
næ vrbis excidio emisit.

Post multos passim habitos conuentus, prote-
stantes vt imperatori, quem iratum sibi non igno-
rabant, fucum facerent: (g) *magnificam ad eum de-*
cernunt legationem, & verbis humilitati & obsequijs
plenis petunt, vt quod ad religionem attinet, res integræ
relinqueretur, & vsque ad generale in Germania futu-
rum Concilium conscientia libertas sibi permitteretur.

Hanc

f. Pfenberg. fuisse prædicta in Vita Lutheri recen-
set ex AA. g. Natalis Comes lib. 1.